

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä koskeva valtuustoaloite

413/00.02.00/2017

KV 13.11.2017 § 90

Valtuutettu Jouni Mäkelä luki tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kuntien tehtävinä on edistää molempia sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä estää välitöntä ja välillistä syrjintää. Käytännössä tämä tapahtuu osana monia eri tehtäväkokonaisuuksia: päätöksentekoa, toiminnan ja talouden ohjausta ja johtamista, palveluiden järjestämistä ja tuottamista, työnantajatehtäviä sekä paikallisen elinvoiman vahvistamista.

Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisessä sekä välittömän ja välillisen syrjinnän ehkäisyssä on otettava huomioon, että sukupuoli ja muu tai useampi henkilökohtainen seikka voivat olla syynä moniperusteiseen syrjintään. Tällaisia ovat esimerkiksi ikä, asuinpaikka, taloudellinen ja sosiaalinen asema, tausta, uskonto ja seksuaalinen suuntautuminen. Erilaiset erot vaikuttavat kuntalaisten elämässä samanaikaisesti, ja esimerkiksi koululainen, vanhuspalveluiden asiakas tai vähemmistöryhmiin kuuluva on samanaikaisesti myös tyttö, poika, mies tai nainen. Esimerkiksi syrjäytyminen tai oikeastaan kai pitäisi puhua syrjimisestä, voi koskettaa naisia ja miehiä eri tavoin.

Vaikka Suomessa tasa-arvo on monissa asioissa saavutettu, edelleen on eroja sukupuolten ja eri vähemmistöryhmien hyvinvoinnissa ja mahdollisuuksien toteutumisessa käytännössä. Kunta-alalla on eroja sukupuolen mukaan esimerkiksi terveydessä ja hyvinvoinnissa, koulutuksessa ja koulutusalojen ammatillisessa jakautumisessa, työn ja perheen yhteensovittamisessa. Sukupuoleen perustava ja lähisuhdeväkivalta ovat vakavia ongelmia. Kuntademokratiassa naisten ja miesten edustus ja osallistuminen päätöksentekoon eivät ole tasa-painossa. Kunnat voivat vaikuttaa erojen vähentämiseen ja luoda sosiaalisesti kestävää tulevaisuutta.

Laki naisten ja miesten tasa-arvosta koskee kunnan koko toimintaa: hallintoa ja päätöksentekoa, kuntalaisia ja heidän palvelujaan, kuntaa koulutuksen järjestäjänä ja oppilaitoksia sekä kuntaa työnantajana. Tasa-arvolaki velvoittaa kuntia ja kuntayhtymiä monella tapaa. Niiden tulee viranomaisina ja työnantajina estää syrjintä, edistää tasa-arvoa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sekä noudattaa kiintiösäännöstä. Erityinen suunnitteluveto on työnantajana ja koulutuksen järjestäjänä. Toiminnallisella tasa-arvolla tarkoitetaan kuntalaisia

koskevaa tasa-arvoa päätöksenteossa ja palveluissa. Työnantajan velvollisuus kattaa tasa-arvoisen henkilöstöpolitiikan.

Kuntien tulee edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää kaikessa toiminnassa, viranomaisina, palvelujen tarjoajina, koulutuksen järjestäjinä ja työnantajina. Yhdenvertaisuuden edistäminen ja syrjinnän ehkäisy koskee koko kuntakonsernia - kuntaa, kuntayhtymiä ja myös kunnan yhtiöitä.

Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi laissa tarkoitettua syrjintää ovat häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Syrjinnän ehkäisyn lisäksi kuntayhtymien, kunnallisten liikelaitosten ja kuntaomisteisten yhtiöiden tulee edistää yhdenvertaisuutta suunnitelmallisesti. Edistämisessä on usein kyse toimenpiteistä, joilla julkiset palvelut pyritään järjestämään syrjinnän vaarassa olevien ryhmien tarpeet paremmin huomioon ottavalla tavalla. Viranomaisilla ja koulutuksen järjestäjillä sekä työnantajilla, joiden palveluksessa on säännöllisesti vähintään 30 henkilöä, tulee olla kaikkia syrjintäperusteita koskeva yhdenvertaisuussuunnitelma.

Päästäkseen edellä esitettyjen tasa-arvolain ja yhdenvertaisuuslain vaatimusten mukaiseen suunnitelmalliseen em. lakien velvoittamaan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen, on monissa kunnissa ja kaupungeissa asetettu joko erilliset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnat tai yhteinen, molempia asioita koordinoiva toimikunta. Toimikuntiin on valittu sekä luottamushenkilöitä että virkamiehiä.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustoimikunnan tehtävänä on tukea sukupuolten tasa-arvon toteutumista kaupungin henkilöstöpolitiikassa ja palveluissa ja edistää tasa-arvoa estävien olosuhteiden muuttamista ja kaikkien sukupuolten tasa-arvon toteutumista kaikessa kaupungin toiminnassa ja palveluissa. Sen tehtävänä on myös mm. yhdenvertaisuuden toteutumisen edistäminen kaikessa kaupungin toiminnassa ja palveluissa, asukkaiden osallisuuden ja konkreettisten tarpeiden huomioonvarmistaminen yhdenvertaisuussuunnittelussa ja syrjimättömän ja yhdenvertaisen kohtelun edistäminen kaupungin henkilöstöpolitiikassa ja palveluissa. Toimikunnan tehtävänä on myös sukupuolten tasa-arvon ja sukupuolivaikutusten sekä yhdenvertaisuuden ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointien saaminen läpäiseväksi periaatteeksi kaikessa kaupungin toiminnassa.

Edellä mainittuun viitaten sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että Forssaan valitaan alkaneelle valtuustokaudelle tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusryhmä, johon valitaan jäseniä sekä viranhaltijoista

että luottamushenkilöistä ja jonka tehtävänä olisi edellä kuvattujen toimenpiteiden suunnittelu, koordinointi ja valvonta.”

Aloitteen olivat Mäkelän lisäksi allekirjoittaneet valtuutetut Ritva Aho, Ilkka Joenpalo, Saara Jokinen, Tomi Karlsson, Kaisa Lepola, Emmi Lintonen, Kaija-Leena Niemi, Tarja Rajahalme-Tahvanainen, Matti Uutela, Pasi Vikman ja Janne Vuorenmaa sekä varajäsen Hannu Rekunen.

Päätös: Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 27.11.2017 § 345

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus antaa keskushallinnon tehtäväksi yhdessä muiden toimialojen kanssa laatia aloitteessa tarkoitettua asiaa koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallitukselle käsiteltäväksi.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.